

TROMS fylkeskommune
ROMSSA fylkkesuohkan

Senja videregående skole

Dok.id.:
2.14.1.29

PLAN FOR FOREBYGGENDE RUSARBEID

Dok.type:
Rutinebeskrivelse

Versjon:
3.01

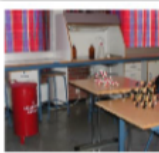
Skrevet av:
Geir Indahl

Gjelder fra:
02.05.2023

Godkjent av:
Stein Erik Svendsen

Sidenr:
1 av 17

PLAN FOR FOREBYGGENDE RUSARBEID VED SENJA VIDEREGÅENDE SKOLE (GJELDER ELEVER)

Innhold

Forord	3
Rus og virkeområde til rusmidlene	4
Innledning	5
Taushetsplikt/opplysningsplikt	5
Mål for handlingsplanen	6
Forebyggende arbeid	6
Årshjul – forebyggende arbeid.....	7
Rutiner ved bekymring for elevens rusvaner.....	9
Rutiner ved mistanke om at elev er ruset i skoletiden	10
Rutiner ved kjøp og salg av rusmidler på skolen.....	10
Ressurser	12
Nyttige nettsider.....	13
Vedlegg 1 – For elever: Tips til hva du kan gjøre som bekymret medelev.....	14
Vedlegg 2 – For ansatte: Tips til gjennomføring av elevsamtalen ved bekymring vedrørende rus	15
Vedlegg 3 – For ansatte: Tips til observasjon av elever ved mistanke om rusbruk.....	16

Forord

Senja videregående skole har som mål å være en trygg, god og inkluderende skole for alle elever og ansatte.

Gjennom positive tiltak hvor alle blir sett og tatt vare på er det et mål å styrke elevenes sosiale kompetanse slik at de er i stand til å ta gode valg når de står ovenfor utfordringer relatert til rus. Det gjelder både bruk, kjøp og salg og bekymring rundt eget eller andres rusbruk.

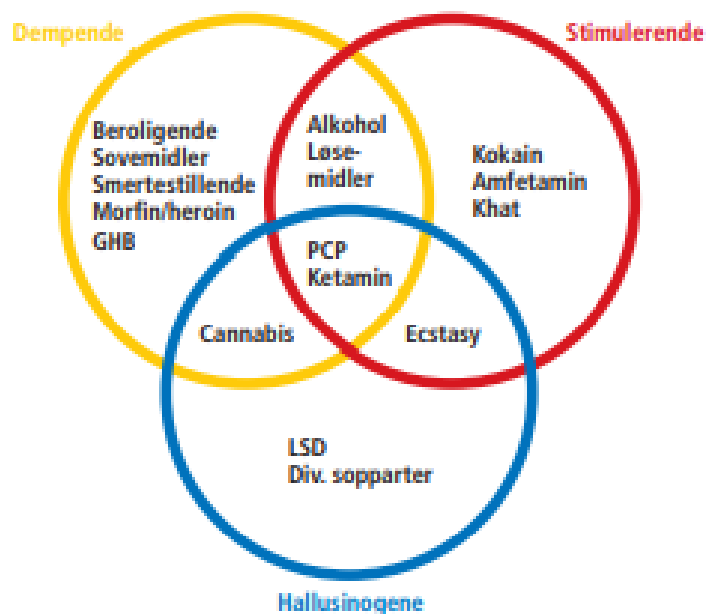
Skoleledelsen har det øverste ansvaret for arbeidet med å bekjempe rusmisbruk, men for å lykkes må alle ta ansvar – både elever, ansatte og foreldre.

- Vi bryr oss om hverandre – ikke med hverandre
- Vi snakker med hverandre – ikke om hverandre
- Ingen skal gå alene med sine bekymringer

Rusforebyggende arbeid skal omfatte begge skolesteder. Internatet i Finnfjordbotn og hybelhusene på Gibostad skal inkluderes.

Rus og virkeområde til rusmidlene

Blant stoffer som gir rus, finner vi både lovlig handelsvarer som alkohol og løsemidler, legemidler som for eksempel morfin og benzodiazepiner og ulovlige narkotiske stoffer. Virkningene av rusgivende stoffer kan deles i tre hovedkategorier: Døpende, stimulerende og hallusinogene.

Kilde: Helsedirektoratet

Innledning

Skolens handlingsplan mot rus omfatter misbruk av legale og illegale stoffer som alkohol, tabletter, dopingmidler og ulike narkotiske stoffer. Planen gjelder arbeidet overfor elever. Arbeidet på dette området skal ha et klart forebyggende siktemål, men også søke å hjelpe ungdom som på en eller annen måte har et rusproblem. Når et rusmisbruk bekreftes, er skolens overordnede oppgave å bidra til at eleven får nødvendig hjelp.

For ungdom under 18 år vil enhver befatning med rusmidler være i strid med norsk lovgivning og dermed også i strid med de verdier skolen skal formidle. Rusmidler, enten det dreier seg om bruk eller salg, har ingen plass i skolens hverdag, og skolereglementet har klare regler.

For ansatte gjelder fylkeskommunale regler, og skolens AKAN-representant er den som kontaktes vedrørende ansattes rusmisbruk.

Taushetsplikt/opplysningsplikt

Skjæringspunktet mellom taushetsplikt og opplysningsplikt kan ofte være vanskelig. Er man i tvil om taushetsplikt og opplysningsplikt, bør man søke råd hos skoleledelsen eller noen i elevtjenesten. Ofte er rusrelaterte saker sammensatte og komplekse, og man bør derfor ikke være alene om å håndtere dette. Saker som omhandler rus skal alltid videreformidles til skolens ledelse og/eller elevtjenesten. Opplysningsplikten vil ofte gå foran taushetsplikten i slike saker, og man må derfor aldri love elever taushet.

Offentlig ansatte har ifølge Norsk lov et særskilt ansvar for å melde ifra om alvorlig bekymring knyttet til enkeltelever og rus. Dersom eleven er under 18 år skal alltid foresatte informeres om bekymringen, dersom det ikke er særskilte forhold som tilsier at det vil medføre økt skade/fare for eleven. Da vi anser rusproblematikk som fare for liv og helse, vil skolen også vurdere å informere foresatte selv om eleven er over 18 år. Disse vurderingene gjøres i samråd med politiet.

Mål for handlingsplanen

Hovedmål:

Senja Videregående skole skal ha et rusfritt skolemiljø.

Delmål:

Skolen jobber forebyggende med holdninger; bevisstgjøring av valg gjennom støtte fra voksne og medelever, og jobber for å motvirke at elever skal få problemer relatert til bruk av rus. Dette innebærer tiltak for å fange opp enkeltelever som vekker bekymring vedrørende bruk/salg/kjøp av rusmidler.

Forebyggende arbeid

Senja videregående skole har som hovedmål med skolens rusforebyggende arbeid å hindre utbredelse av rus, og å styrke elevenes kunnskap og holdninger relatert til rusbruk. Rusforebyggende arbeid har en klar forankring i den generelle læreplanen, hvor det vektlegges gode og trygge oppvekstvilkår for alle. I den forbindelse ser vi rusproblematikk i en større helse- og samfunnsmessig sammenheng.

Det holdningsskapende arbeidet bygger på skolens kjerneverdier:

- Eleven i sentrum
- «Tett på» i arbeid med faglig oppfølging og fraværsoppfølging
- Godt samarbeid mellom skole og hjem

Det skal gi seg utslag i tiltak som at holdningsarbeidet tas med i informasjonen som gis elevene ved skolestart og elevsamtalene, og at det blir et eget tema på foreldremøter.

Årshjul – forebyggende arbeid

Tidspunkt	Tiltak	Ansvar
Hele året	Skolens ansatte skal ha en generell og oppdatert kunnskap om rus, russymptomer og rusproblematikk hos ungdom og skal være trygge voksenpersoner i møte med elever som har utfordrende erfaringer med rus.	Rektor og Ledelse
Ved skolestart	Handlingsplanen tas opp med de ansatte	Avdelingsledere sammen med Nærværsteam
	Gjennomgang av skolens rusplan og skolereglement	Kontaktlærer
	Opplyse elevene om ordensreglementets § 6 Skolens rutiner innebærer alltid å kontakte foresatte til elever under 18 år, ved mistanke om rus.	Kontaktlærer
	Det gjøres kjent for klassene via elevrådsrepresentant at planen er utformet i et samarbeid med elevrådet.	Elevrådsrepresentanter
Høsten	Handlingsplan tas opp i elevrådet på høsten slik at elevrådsrepresentantene gjøres godt kjent med denne og er formidlere av denne inn i egne klasser.	Elevråd, Elevrådskontakt og ledelsen
	Foreldre informeres på foreldremøte om skolens arbeid med rus og rusforebygging	Rektor Politi
	Rus som tema skal alltid være en del av VG1 trinnet	Alle
	"Russeseminar" for russen. Hovedvekt på trafikksikkerhet, men rusproblematikk inngår i	Avdelingsleder ST og YF -Trygg trafikk Troms - Statens vegvesen

	dette.	- Helsestasjon for ungdom og Politiet
	"Temadag for rusen" Rus er et gjennomgående tema.	Avdelingsleder
Våren	Temadag om rus for VG1 og VG2.	Avdelingsleder Nærværsteam, Politiet

Rutiner ved bekymring for elevens rusvaner

Tiltak:	Ansvar:
Dersom man har bekymring rundt en elevs rusvaner meldes bekymringen til kontaktlærer eller Nærværsteam*	Den som eier bekymringen (medelever, ansatte ved skolen og foresatte)
Kontaktlærer kaller inn til klasselærerråd. Avdelingsleder, Nærværsteam og klassens faglærere informeres. Kontaktlærer tar en samtale med eleven *	Kontaktlærer
Ved innrømmelse av misbruk: Varsle foresatte v/under 18 år/oppfordre til å orientere foresatte hvis eleven er over 18 år. Informere om muligheten for hjelp/oppfølging fra fagpersoner som Helsestasjon for Ungdom, BUP/DPS, barnevern, fastlege evt. politiet Klargjøre konsekvenser Sette opp avtale/kontrakt	Kontaktlærer / Nærværsteam Nærværsteam / helsesykepleier Nærværsteam / helsesykepleier evt. i samarbeid med politiet Helsesykepleier / Nærværsteam / Politi
Uten innrømmelse: Observasjonsperiode (1-2 uker) Avdelingsleder foretar en bekymringsamtale med eleven* Foresatte varsles der eleven er under 18 år Meldes barnevernet v/under 18 år Sette opp avtale for oppfølging	Alle lærere/andre som er involvert i klassen Avdelingsleder Nærværsteam/helsesykepleier

*Se vedlegg 1, 2 og 3

Rutiner ved mistanke om at elev er ruset i skoletiden

Strakstiltak:	Ansvar:
Ved mistanke om at en elev er ruset på skolen, tar den som fatter mistanke kontakt med nærmeste leder	Alle (medelever, ansatte ved skolen og foresatte)
Eleven tas inn til samtale. Den som oppdaget eleven bør være tilstede. Elever som varsler skal ikke være tilstede eller navngis når det er samtaler med mistenkt misbruker. Kontakte foresatte dersom eleven er under 18 år.	Hovedansvar: Avdelingsleder Medansvarlige: kontaktlærer
Ved synlig rus/innrømmelse, utvises eleven for resten av dagen. Foresatte kontaktes dersom eleven er under 18 år.	Ledelsen
Oppfølgingssamtale med tilbud om hjelp.	Hovedansvar: Avdelingsleder Andre aktuelle: Kontaktlærer, evt. eksternt hjelpeapparat

Rutiner ved kjøp og salg av rusmidler på skolen

Tiltak:	Ansvarlig:
Dersom det oppdages en situasjon med kjøp/salg (evt. besittelse) av rusmidler på skolen, ta kontakt med skolens ledelse umiddelbart.	Alle (medelever, ansatte ved skolen og foresatte)
Samtale med den/de som er innblandet i situasjonen. Ta kontakt med foresatte dersom eleven er under 18 år.	Rektor
Politiet kontaktes Klargjøre konsekvenser (anmeldelse/utvisning)	Rektor/ledelse
Opprette sak	Politiet

PLAN FOR FOREBYGGENDE RUSARBEID	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 2.14.1.29
		Side : 11 av 17

Ressurser

På skolen: Kontaktlærer, Nærværsteam og Helsesykepleier

Utenfor skolen:

Helsestasjon for Ungdom (HFU)

- Helsesykepleier Vanja Hårseide, mob. 91 12 27 31
- Helsesykepleier Lene Pettersen, mob. 91 12 27 31
- Helsesykepleier Lotte Karlsen, mob. 91 12 27 31

Helsestasjon for ungdom har åpent torsdager kl 13.00 - 18.00, med lege fra 16.00 - 18.00.
For oppdateringer og nyttig informasjon, finn oss og lik oss på Facebook under Helsestasjon for ungdom i Lenvik kommune.

Politiet v/Roger Magnussen (Forebyggende avdeling): 02800/48 88 75 61

Barneverntjenesten: 77 87 18 40

Utenom kontortid: **90 73 77 16**

Barneverntjenestens ansvar og arbeid består i hovedsak av følgende:

- Råd og veiledning til foreldre og barn som er i en vanskelig situasjon
- Hjelpe- og støttetiltak i hjemmet
- Ivareta barn som har behov for et omsorgstilbud utenfor hjemmet
- Utrede/lage sosialrapport i forhold til adopsjonssøknad
- Samarbeide med andre offentlige instanser for å ivareta barn og unges interesser.

Legevakt: 116 117

Fastlege: Silsand 77 83 00 00

Finnsnes 77 87 14 10

Hjelpetelefoner:

Rustelefonen: 08 588

Dopingtelefonen: 800 50 200

Alarmtelefon for barn og unge (døgntilgjengelig og gratis): 116 111

Nyttige nettsider

[Snakk-om-rus](#)

[ungsinn.no](#)

[Psykisk-helse-og-rus](#)

[kompetansesenterrus.no](#)

[hasjavvenning.no](#)

Vedlegg 1 – For elever: Tips til hva du kan gjøre som bekymret medelev

Er du bekymret for at en medelev ruser seg kan du fortelle han/henne at du er bekymret for det vedkommende holder på med. Handlingen din viser at du bryr deg og er en venn som vil det beste. Dersom medeleven din synes det er greit å snakke med deg om dette, kan du for eksempel spørre om de positive og negative sidene de selv ser ved rusbruken. Det viktigste er å bygge motivasjon til å slutte, og dette kan være ett skritt på veien til å bli mer bevisst. Trenger du råd/veiledning i forhold til dette kan du ta kontakt med Nærværsteamet.

Det er viktig å ikke ta ansvar for at medeleven skal endre på sitt rusbruk, men heller gi tips om hva hun/han kan gjøre. Opplys om at han/hun kan ta kontakt Nærværsteam, helsestasjon for ungdom eller fastlegen sin.

- Er du bekymret for at en medelev er ruset på skolen, kan du melde bekymringen til kontaktlærer eller Nærværsteam.
- Oppdager du en situasjon med kjøp/salg (evt. besittelse) av rusmidler på skolen, ta kontakt med en ansatt på skolen.
- Ved mistanke om at en elev er ruset på skolen, ta kontakt med nærmeste leder.

Er dette noe du kjenner igjen fra bekymringen?

- Endret atferd som innebærer:
 - rastløshet, aggressivitet
 - unormal oppstemthet, forvrengning av sanseinntrykk
 - kritikkkløshet/risikoatferd
 - tretthet, sløvhet, nedsatt reaksjonsevne
 - manglende konsentrasjon, dårlig hukommelse
 - rødhet i øynene, pupillstørrelse og munntørrehet
 - skulk / fravær
 - dårligere hygiene og fysisk form
 - endret vennekrets
- Endringer i klassemiljøet, f.eks. økt konfliktnivå/motsetning i klassen eller at penger og verdisaker forsvinner.

Vedlegg 2 – For ansatte: Tips til gjennomføring av elevsamtalen ved bekymring vedrørende rus

- Vær godt forberedt til samtalen. Sett av litt god tid.
- Det er viktig at samtalen ikke bærer preg av forhør, nysgjerrighet og fordømmelse.
- Vær åpen, det kan være mange årsaker til at en ungdom velger og ruse seg.
- Kontaktlærer bør ikke komme med påstander som ikke kan bevises, på et tidlig stadium.
- Det kan være greit og prate litt “rundt grøten” tidlig i samtalen. Snakk først om fravær, karakterer, skoleprestasjoner, sløvheter, evt. hvem eleven omgås – konkretiser hva som er observert.
- “Jeg/vi er bekymret for deg” kan være en god vinkling, som viser at vi har omsorg for eleven.

Tilpass samtalen til den enkelte elevs individuelle behov. Målet er at eleven skal føle trygghet og ha tillit til deg.

Kanskje eleven har økende fravær, dårlige (synkende) skoleprestasjoner, er trett/ukonsentrert i timene, kommer mye for sent. Dette er forhold en kan ta tak i, underveis i samtalen. Følgende spørsmål kan stilles eleven:

- Hvordan har du det? (Her sammenholder en med egne/andres observasjoner. Jfr. punktene ovenfor.)
- Hva er årsaken? Har du selv noen forklaring? (Noe du ikke mestrer? Strever faglig?)
- Har du venner? Nye eller gamle venner? Trivsel på skolen/i klassen?
- Hva gjør dere sammen?
- Hva gjør du på fritiden? (Trener, jobber, spiller?)
- Bor du hjemme eller på hybel? Hvordan er det?
- Har du god kontakt med foreldrene dine/ foresatte?
- Har du noe imot å ta en prat med helsesøster eller evt. noen fra Nærværsteam?
(Anmod eleven om å gå til samtale)

Informér eleven om at du uansett vil ta kontakt med helsesøster/Nærværsteam for å melde din bekymring. Fortell at du vil fortsette å følge med, og at dere evt. gjentar en slik samtale. Påpek at du gjør dette for å forsikre deg om at det går bra med vedkommende.

Handlingsplan for en rusfri Senja videregående skole

Vedlegg 3 – For ansatte: Tips til observasjon av elever ved mistanke om rusbruk

Ved mistanke om bruk av rusmidler er det viktig å danne seg et totalbilde av elevens situasjon. Dette kan gjøres ved blant annet å observere:

- Dårlig hygiene og dårlig form
- Uro, rastløshet, aggressivitet
- Unormal oppstemthet, forvrengning av sanseintrykk
- Kritikkløshet / risikoatferd
- Tretthet, sløvheter, nedsatt reaksjonsevne
- Manglende konsentrasjon, dårlig hukommelse
- Rødheter i øynene, pupillstørrelse og munntørrehet
- Skulk / fravær
- At klassemiljøet endrer seg, F.eks. økt konfliktnivå/motsetning i klassen eller at penger og verdisaker forsvinner
- Andre tegn / spor i skolemiljøet generelt (her trengs hjelp fra andre ansatte)
- Handlingsplan for en rusfri Senja videregående skole

PLAN FOR FOREBYGGENDE RUSARBEID	Versjon.: 3.01	Dok.id.: 2.14.1.29
	Side : 17 av 17	

Kilder

Helsedirektoratet

Kryssreferanser

[2.14.1.1](#)

[Kvalitetspolitikk Senja VGS](#)

Eksterne referanser